

Deeltijd WW

FME position paper

Juni 2021

Economische crisis

De Nederlandse economie is de afgelopen decennia meermaals geraakt door een zware economische crisis. Amper tien jaar na de kredietcrisis (2009/2010) kreeg Nederland en het Nederlandse bedrijfsleven wederom een zware klap door de coronacrisis.

Onze open economie is gevoelig voor internationale ontwikkelingen. Die leiden onvermijdelijk tot schommelingen in de conjunctuur, die niet door beleid voorkomen kunnen worden. Tijdens een recessie loopt de werkloosheid op doordat de arbeidsvraag tijdelijk achterblijft bij het arbeidsaanbod. Dit leidt ertoe dat de overheid telkens weer nieuw incidenteel instrumentarium ontwikkelt dat gericht is op behoud van werkgelegenheid en bijdraagt aan het beter in balans brengen van vraag en aanbod.

FME bepleit dat het kabinet structurele crisisinstrumenten ontwikkelt zodat onze economie wendbaar en weerbaar is. Want, zeker in de technologische industrie, is periodiek een economische terugval te verwachten. Daar moeten we ons op (kunnen) voorbereiden.

Herstel

Gedurende de coronacrisis hebben de steunmaatregelen bedrijven in staat gesteld om vakmensen te behouden. Zodat wanneer het zich aandient ze krachtig in kunnen spelen en bijdragen aan herstel van de Nederlandse economie. Alleen is de technologische industrie zeer afhankelijk van de Europese en wereldeconomie. De gevolgen van mutaties van het coronavirus, de snelheid van vaccinatie wereldwijd en beleidskeuzes van verschillende landen (zoals bijvoorbeeld het sluiten van grenzen) blijven lastig in te schatten.¹ Daarnaast vormt de beschikbaarheid van grondstoffen een knelpunt. Deze elementen maken het herstel van de economie trager en onvoorspelbaarder dan verwacht.

¹<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/03/23/world-economic-outlook-april-2021>

Behoud vakmensen

Het is dan ook belangrijk dat bedrijven – wanneer nodig – in staat worden gesteld om tijdens bijzondere economische omstandigheden niet onnodig af te moeten schalen. Met name voor een sector die structureel te kampen heeft met een tekort aan vakmensen, is een regeling die zich richt op werk- en kennisbehoud essentieel.

Als een bedrijf in een tekortsector eenmaal is afgeschaald kan er namelijk onvoldoende ingespeeld worden op herstel. Dit omdat het bedrijf evenredig veel tijd kwijt is aan werving en selectie (door het tekort aan mensen) en vervolgens aan opleidingen die nodig zijn voor specialistische kennis van het bedrijf (door het tekort aan skills). Verlies van vakmensen heeft een zeer nadelig en langdurig effect.

Omdat de economische situatie de komende jaren nog zeer onzeker blijft is het nodig aansluitend op de huidige steunpakketten hier een geschikt instrument voor in het leven te roepen.

Tijdelijke variant op de plank

FME pleit voor een deeltijd WW regeling die klaarligt ‘op de plank’. Deze moet alleen in tijden van bijzondere economische omstandigheden ingezet kunnen worden voor het behoud van vakmensen. De tijdelijke inzetbaarheid van de regeling is van belang om te voorkomen dat het aanpassingsvermogen van de economie ten tijde van normale conjunctuur niet wordt beperkt, vergelijkbaar met de regeling werktijdverkorting bij bijvoorbeeld calamiteiten zoals een overstroming.

Door de regeling nu uit te werken wordt voorkomen dat de overheid bij elke crisis onder ‘stoom en kokend water’ weer een nieuwe regeling moeten uitwerken en geeft het de broodnodige duidelijkheid aan werkgevers- en nemers waar ze aan toe zijn. Zo kunnen ze zich beter voorbereiden op crisis.

Bij de uitwerking van de regeling is het belangrijk dat de medewerker een deel van de WW-rechten inlevert maar in (vaste) dienst blijft. De ruimte die ontstaat wordt benut voor het opleiden, bij- en omscholen van de medewerker. Zo wordt er bijgedragen aan het behoud en uitbreiding van kennis voor werknemers wat goed is voor de toekomstige inzetbaarheid.

De volgende overwegingen bij een regeling op de plank zijn van belang:

- De regeling moet werkgevers in staat stellen om werkgelegenheid in stand te houden in tijden van bijzondere economische omstandigheden zonder dat daar grootschalige subsidie van de overheid voor nodig is.
- Door de werknemer (een deel van) zijn opgebouwde ww-rechten in te laten zetten voor het behoud van (vast) dienstverband en de werkgever te verplichten de ruimte te investeren in de kennisontwikkeling van werknemers ontstaat een situatie van gedeelde baten en lasten.
- Om misbruik te voorkomen is het cruciaal dat er vooraf heldere strikte voorwaarden vastgesteld worden.
- Werkgevers en -nemers weten beter waar ze aan toe zijn dan wanneer de overheid onder ‘stoom en kokend water’ aan het begin van elke crisis iets nieuws moeten optuigen. Het kabinet dient een heldere politieke keuze te maken en duidelijkheid te scheppen wanneer een dergelijke deeltijd WW ‘geactiveerd’ moet worden.
- Het UWV moet voldoende worden uitgerust om deze maatregel in te zetten.

